

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (penktoji kolegija) SPRENDIMAS

2018 m. gegužės 31 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Pašto paslaugos Europos Sąjungoje – Direktyva 97/67/EB – 2, 7 ir 9 straipsniai – Direktyva 2008/6/EB – „Pašto paslaugų teikėjo“ sąvoka – Vežimo kelių transportu, ekspedijavimo ir greitojo siuntų pristatymo paslaugų įmonės, teikiančios pašto siuntų surinkimo, rūšiavimo, vežimo ir skirstymo paslaugas – Leidimas, kuris būtinas teikiant visuomenei pašto paslaugas – Prisdėjimas prie universaliųjų paslaugų teikimo sąnaudų kompensavimo“

Sujungtose bylose C-259/16 ir C-260/16

dėl *Tribunale amministrativo regionale per il Lazio* (Lacijaus regiono administracinis teismas) 2016 m. sausio 27 d. sprendimais, kuriuos Teisingumo Teismas gavo 2016 m. gegužės 10 d. (C-259/16) ir 2016 m. gegužės 11 d. (C-260/16), pagal SESV 267 straipsnį pateiktų prašymų priimti prejudicinį sprendimą bylose

Confederazione Generale Italiana dei Trasporti e della Logistica (Confetra) (C-259/16),

Associazione Nazionale Imprese Trasporti Automobilistici (C-259/16),

Fercam SpA (C-259/16),

Associazione non Riconosciuta Alsea (C-259/16),

Associazione Fedit (C-259/16),

Carioni Spedizioni Internazionali Srl (C-259/16),

Federazione Nazionale delle Imprese di Spedizioni Internazionali – Fedespediti (C-259/16),

Tnt Global Express SpA (C-259/16),

Associazione Italiana dei Corrieri Aerei Internazionali (AICAI) (C-260/16),

DHL Express (Italy) Srl (C-260/16),

Federal Express Europe Inc. (C-260/16),

United Parcel Service Italia Ups Srl (C-260/16)

prieš

Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni,

* Processo kalba: italų.

Ministero dello Sviluppo Economico,

dalyvaujant

Poste Italiane SpA (C-260/16),

TEISINGUMO TEISMAS (penktoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas J. L. da Cruz Vilaça (pranešėjas), teisėjai E. Levits, A. Borg Barthet, M. Berger ir F. Biltgen,

generalinis advokatas M. Campos Sánchez-Bordona,

posėdžio sekretorius R. Schiano, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2017 m. rugsėjo 20 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *Confederazione Generale Italiana dei Trasporti e della Logistica (Confetra), Federazione Nazionale delle Imprese di Spedizioni Internazionali – Fedespediti, Associazione Nazionale Imprese Trasporti Automobilistici, Associazione non Riconosciuta Alsea, ir Associazione Fedit, Fercam SpA, Tnt Global Express SpA ir Carioni Spedizioni Internazionali Srl, atstovaujamų avvocati S. Romano ir A. Romano,*
- *Associazione Italiana dei Corrieri Aerei Internazionali (AICAI) ir DHL Express (Italy) Srl ir Federal Express Europe Inc., atstovaujamų avvocati M. Giordano ir L. Daniele,*
- *United Parcel Service Italia Ups Srl, atstovaujamos avvocato A. Boso Caretta,*
- *Poste Italiane SpA, atstovaujamos avvocati A. Sandulli, A. Fratini ir G. Pandolfi,*
- Italijos vyriausybės, atstovaujamos G. Palmieri, padedamos *avvocato dello Stato S. Fiorentino,*
- Prancūzijos vyriausybės, atstovaujamos R. Coesme,
- Europos Komisijos, atstovaujamos P. Costa de Oliveira ir L. Malferrari,

susipažinęs su 2017 m. lapkričio 28 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymai priimti prejudicinį sprendimą pateikti dėl 1997 m. gruodžio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 97/67/EB dėl Bendrijos pašto paslaugų vidaus rinkos plėtros bendrųjų taisyklių ir paslaugų kokybės gerinimo (OL L 15, 1998, p. 14; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 3 t., p. 71), iš dalies pakeistos 2008 m. vasario 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/6/EB (OL L 52, 2008, p. 3; toliau – Direktyva 97/67), 2 straipsnio 1, 1a, 6 ir 19 punktų, 7 straipsnio 4 dalies ir 9 straipsnio 1 ir 2 dalių išaiškinimo.

- 2 Šie prašymai pateikti nagrinėjant asociacijų ir įmonių, kurios teikia vežimo kelių transportu, ekspedijavimo ir greitojo siuntų pristatymo paslaugas, atitinkamai *Confederazione Generale Italiana dei Trasporti e della Logistica (Confetra)*, *Federazione Nazionale delle Imprese di Spedizioni Internazionali – Fedespedi*, *Associazione Nazionale Imprese Trasporti Automobilistici*, *Associazione non Riconosciuta Alsea*, *Associazione Fedit*, *Fercam SpA*, *Tnt Global Express SpA*, *Carioni Spedizioni Internazionali Srl* (C-259/16) ir *Associazione Italiana dei Corrieri Aerei Internazionali (AICAI)*, *DHL Express (Italy) Srl*, *Federal Express Europe Inc.* ir *United Parcel Service Italia Ups Srl* (C-260/16), ginčą su *Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni* (Ryšių užtikrinimo tarnyba, toliau – AGCOM) ir *Ministero dello Sviluppo Economico* (Ekonomikos plėtros ministerija, Italija) dėl teisės nuostatų, priimtų į nacionalinę teisę perkeliant Direktyvą 97/67, teisėtumo.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

- 3 Direktyvos 97/67 10, 18, 22 ir 23 konstatuojamosiose dalyse nurodyta:

„(10) kadangi remiantis subsidarumo principu turėtų būti Bendrijos lygmeniu patvirtintas bendrųjų principų rinkinys, tuo pat metu valstybėms narėms leidžiant pasirinkti konkrečias procedūras, kad jos galėtų laisvai pasirinkti tokią sistemą, kuri labiausiai atitiktų esančias aplinkybes;

<...>

(18) kadangi atsižvelgiant į tai, jog pagrindinis skirtumas tarp pasiuntinių [greitojo siuntų pristatymo paslaugų] ir universaliųjų pašto paslaugų yra naudotojo gaunamos papildomos paslaugos (neatsižvelgiant į jų gavimo formą), kurių kainų nustatymo veiksmingiausias būdas yra įvertinti, kiek papildomai yra pasiruošę mokėti naudotojai, tačiau negali būti pažeidžiami rezervuotųjų paslaugų kainų limitai, į kuriuos privaloma atsižvelgti;

<...>

(22) kadangi valstybės narės savo teritorijose atitinkama leidimo išdavimo tvarka turėtų sugebėti reglamentuoti universaliųjų paslaugų teikėjams nerezervuotųjų pašto paslaugų teikimą; kadangi tokia tvarka privalo būti skaidri, nediskriminuojanti, proporcinga ir pagrįsta objektyviais kriterijais;

(23) [kadangi] valstybės narės turi turėti galimybę licencijų išdavimą susieti su universaliųjų paslaugų teikimo įsipareigojimais arba su finansiniais įnašais [finansinėmis įmokomis] į kompensavimo fondą, skirtą universaliųjų paslaugų teikėjo išlaidoms už paslaugų, kompensuotų bet kokią finansinę naštą teikiant šią paslaugą; [v]alstybės narės turėtų turėti galimybę leidimus įpareigoti jų gavėjus licencijuota veikla turi nepažeisti specialiųjų ar išimtinių universaliųjų paslaugų teikėjų teisių teikti rezervuotąsias paslaugas; įvedus sistemą, pagal kurią reklaminio pašto kontrolės tikslais gali būti reklaminio pašto paslaugas, kai jos liberalizuotos.“

- 4 Šios direktyvos 2 straipsnyje nurodyta:

„Šioje direktyvoje:

1) pašto paslaugos: paslaugos, kurias sudaro pašto siuntų surinkimas, rūšiavimas, vežimas ir skirstymas;

1a) pašto paslaugų teikėjas: įmonė, teikianti vieną ar kelias pašto paslaugas.

<...>

- 6) pašto siunta: adresuota ir galutinės formos siunta, kurią turi gabenti pašto paslaugų teikėjas. Be korespondencijos siuntų, tokios siuntos taip pat apima, pavyzdžiui, knygas, katalogus, laikraščius, periodinius leidinius ir pašto siuntinius su prekėmis, kurios turi komercinę vertę arba jos neturi;

<...>

- 13) universaliųjų paslaugų teikėjas: valstybinis arba privatus pašto paslaugų teikėjas, valstybėje narėje teikiantis universaliąsias pašto paslaugas arba jų dalį, apie kurį pagal 4 straipsnį buvo pranešta Komisijai.
- 14) leidimai: bet kuris leidimas, nustatantis pašto sektoriui būdingas teises ir pareigas ir įmonėms leidžiantis teikti pašto paslaugas ir, kur taikytina, kurti ir (arba) naudoti savo tinklus tokioms paslaugoms teikti, išduodamas kaip „bendrasis leidimas“ arba „individuali licencija“, kurie toliau apibrėžti taip:
- bendrasis leidimas – leidimas, kurį turintis pašto paslaugų teikėjas, prieš pradėdamas naudotis iš tokio leidimo kylančiomis teisėmis, neprivalo gauti nacionalinės reguliavimo institucijos aiškaus sprendimo, nepriklausomai nuo to, ar naudojimąsi tokiu leidimu reglamentuoja bendrieji teisės aktai ar „grupinė licencija“, ir neatsižvelgiant į tai, ar toks reglamentavimas numato registracijos arba deklaravimo tvarką,
 - individuali licencija – leidimas, kurį išduoda nacionalinė reguliavimo institucija ir kuris pašto paslaugų teikėjui suteikia konkrečias teises, arba kuris, kur taikytina, tokios įmonės veiklą daro priklausomą nuo konkrečių bendrąjį leidimą papildančių įpareigojimų, tačiau pašto paslaugų teikėjas negali naudotis pagal tokią licenciją suteikiamomis teisėmis, kol nebus gautas nacionalinės reguliuojančios institucijos sprendimas;

<...>

- 19) pagrindiniai reikalavimai: bendros neekonominio pobūdžio priežastys, dėl kurių valstybė narė gali nuspręsti taikyti tam tikras pašto paslaugų teikimo sąlygas. Šios priežastys yra siunčiamos korespondencijos konfidencialumas, su pavojingų medžiagų vežimu susijęs tinklo saugumas, darbo nuostatų ir sąlygų laikymasis, socialinės apsaugos sistemos, nustatyt[os] įstatymais, taisyklėmis ar administracinėmis nuostatomis ir (arba) nacionalinių socialinių partnerių suderėtomis kolektyvinėmis sutartimis, laikantis Bendrijos ir nacionalinės teisės aktų[,] ir, pagrįstais atvejais, duomenų apsauga, aplinkos apsauga bei regioninis planavimas. Duomenų apsauga gali apimti asmens duomenų apsaugą, perduodamos arba saugomos informacijos konfidencialumą bei privataus gyvenimo neliečiamumą;

<...>

- 5) Minėtos direktyvos 7 straipsnyje numatyta:

„1. Valstybės narės negali teikti ar palikti galioti išimtinių ar specialių teisių kurti ir teikti pašto paslaugas. Valstybės narės universaliųjų paslaugų teikimą gali finansuoti vienu ar keliais iš 2, 3 ir 4 dalyse nurodytų būdų arba bet kokiais kitais Sutartį atitinkančiais būdais.

<...>

3. Jei valstybė narė nustato, kad šioje direktyvoje numatytos pareigos teikti universaliąsias paslaugas sukelia grynąsias sąnaudas, apskaičiuotas atsižvelgiant į I priedą, ir universaliųjų paslaugų teikėjui (-ams) sudaro nepagrįstai didelę finansinę naštą, tai ji gali įdiegti:

- a) atitinkamai (-oms) įmonei (-ėms) skirtą kompensavimo iš valstybės išteklių mechanizmą;
- b) paskirstyti universaliųjų paslaugų įpareigojimų grynąsias sąnaudas elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų teikėjams.

4. Jeigu gryniosios sąnaudos yra paskirstomos pagal 3 dalies b punktą, tai valstybės narės gali įsteigti kompensacijų fondą, finansuojamą iš paslaugų teikėjų ir (arba) naudotojų įmokų, ir kuri šiuo tikslu administruotų nuo naudos gavėjo ar gavėjų nepriklausoma įstaiga. Valstybės narės, išduodamos leidimus paslaugų teikėjams pagal 9 straipsnio 2 dalį, gali nustatyti pareigą sumokėti finansinę įmoką į šį fondą arba laikytis universaliųjų paslaugų teikimo pareigų. Šiuo būdu gali būti finansuojamos 3 straipsnyje nurodytos universaliųjų paslaugų teikėjo (-ų) pareigos teikti universaliąsias paslaugas.

5. Valstybės narės turi užtikrinti, kad steigiant kompensacijų fondą ir nustatant 3 ir 4 dalyse nurodytų finansinių įmokų dydį būtų laikomasi skaidrumo, nediskriminavimo ir proporcingumo principų. Laikantis 3 ir 4 dalių priimti sprendimai turi būti pagrįsti objektyviais ir patikrinamais kriterijais bei paskelbti viešai.“

6. Tos pačios direktyvos 9 straipsnyje numatyta:

„1. Paslaugoms, kurių neapima universaliosios paslaugos, teikti valstybės narės gali įdiegti bendruosius leidimus, kai tai būtina, kad būtų garantuotas pagrindinių reikalavimų laikymasis.

2. Paslaugoms, kurias apima universaliosios paslaugos, teikti valstybės narės gali nustatyti leidimų, įskaitant individualių leidimų [licencijų], išdavimo tvarką, kiek tai būtina, kad būtų garantuotas pagrindinių reikalavimų laikymasis ir būtų užtikrintas universaliųjų paslaugų teikimas.

Leidimų išdavimas:

- gali būti nustatomos pareigos teikti universaliąsias paslaugas,
- prireikus ir kai yra pagrįsta, gali būti nustatyti atitinkamų paslaugų kokybės, prieinamumo ir teikimo reikalavimai,
- tinkamais atvejais gali būti numatomos pareigos finansinėmis įmokomis prisidėti prie 7 straipsnyje numatytų sąnaudų paskirstymo mechanizmų, jei pagal 4 straipsnį paskirtas (-i) universaliųjų paslaugų teikėjas (-ai) teikdamas (-i) universaliąsias paslaugas patiria grynųjų sąnaudų ir jam (jiems) tenka nepagrįstai didelė našta,
- tinkamais atvejais gali būti taikoma pareiga finansinėmis įmokomis prisidėti prie 22 straipsnyje nurodytų nacionalinių reguliavimo institucijų veiklos sąnaudų,
- tinkamais atvejais gali būti taikomos nacionalinės teisės aktuose nustatytos darbo sąlygos arba nustatyta pareiga jų laikytis.

Pirmoje įtraukoje ir 3 straipsnyje nurodytos pareigos ir reikalavimai gali būti nustatomi tik paskirtiems universaliųjų paslaugų teikėjams.

<...>

3. 1 ir 2 dalyse nurodyta tvarka, įpareigojimais ir reikalavimais turi būti skaidrūs, prieinami, nediskriminaciniai, proporcingi, tikslūs ir nedviprasmiški, iš anksto viešai skelbiami ir pagrįsti objektyviais kriterijais. Valstybės narės privalo užtikrinti, kad prašymo pateikėjui būtų pateiktos visos atsisakymo išduoti leidimą arba jo visiško ar dalinio panaikinimo priežastys bei nustatyti apskundimo tvarką.“

7 Direktyvos 2008/6 17, 27 ir 28 konstatuojamosiose dalyse:

„(17) Vien tik vežimas neturėtų būti laikomas pašto paslauga. <...>

<...>

(27) Tais atvejais, kai numatytas kompensacijų fondas, gali būti reikalaujama, kad pašto paslaugų teikėjai prisidėtų prie universaliųjų paslaugų finansavimo. Norėdamos nustatyti, iš kurių įmonių gali būti pareikalauta mokėti įmokas į kompensacijų fondą, valstybės narės turėtų įvertinti, ar naudotojo požiūriu šių įmonių teikiamos paslaugos, atsižvelgiant į jų ypatybes, įskaitant pridėtinės vertės ypatybes bei paslaugų paskirtį ir kainodarą, gali būti laikomos paslaugomis, priskiriamomis universaliųjų paslaugų sričiai, nes jos gali pakankamu mastu pakeisti universaliąsias paslaugas. Šios paslaugos neprivalo turėti visų universaliosios paslaugos ypatybių, pvz., pristatymo kiekvieną dieną arba visos valstybės narės teritorijos aprėpties.

(28) Siekdamos laikytis proporcingumo principo nustatant, kiek šios įmonės turi prisidėti prie universaliųjų paslaugų teikimo sąnaudų tam tikroje valstybėje narėje, valstybės narės turėtų taikyti skaidrius ir nediskriminacinius kriterijus, pavyzdžiui, atsižvelgti į tai, kokią dalį veiklos, priklausančios universaliųjų paslaugų sričiai, šios įmonės vykdo toje valstybėje narėje. Valstybės narės gali reikalauti, kad tie teikėjai, kurie privalo mokėti įmokas į kompensacijų fondą, atitinkamai atskirtų apskaitą, kad būtų užtikrintas fondo veikimas.“

Italijos teisė

8 Direktyva 97/67 į Italijos teisę buvo perkelta 1999 m. liepos 22 d. *decreto legislativo n. 261 – Attuazione della direttiva 97/67/CE concernente regole comuni per lo sviluppo del mercato interno dei servizi postali comunitari e per il miglioramento della qualita' del servizio* (Įstatyminis dekretas Nr. 261/1999, kuriuo į nacionalinę teisę perkeliama Direktyva 97/67/EB dėl Bendrijos pašto paslaugų vidaus rinkos plėtros bendrųjų taisyklių ir paslaugų kokybės gerinimo) (GURI, Nr. 182, 1999 m. rugpjūčio 5 d.), su pakeitimais, padarytais 2011 m. kovo 31 d. *decreto legislativo n. 58 – Attuazione della direttiva 2008/6/CE che modifica la direttiva 97/67/CE, per quanto riguarda il pieno completamento del mercato interno dei servizi postali della Comunita* (Įstatyminis dekretas Nr. 58, kuriuo į nacionalinę teisę perkeliama Direktyva 2008/6/EB, iš dalies keičianti Direktyvą 97/67/EB siekiant visiško Bendrijos pašto paslaugų vidaus rinkos suformavimo) (GURI, Nr. 98, 2011 m. balandžio 24 d.) (toliau – Įstatyminis dekretas Nr. 261/99). Įstatyminio dekreto Nr. 261/99 vartojamos formuluotės siekiant apibrėžti sąvokas „pašto paslaugos“, „pašto paslaugų teikėjai“ ir „pašto siunta“ iš esmės yra tokios pačios kaip ir Direktyvoje 97/67.

9 Įstatyminio dekreto Nr. 261/99 6 straipsnyje nustatyta:

„1. <...> bendrasis leidimas <...> turi būti gautas siekiant visuomenei teikti paslaugas, kurios nepriklauso universaliųjų paslaugų grupei, įskaitant privačių pašto dėžučių tiekimą siekiant paskirstyti paštą.

1a. Išduodant bendrąjį leidimą, įskaitant universaliųjų paslaugų teikėjams, atsižvelgiant į rinkos situaciją ir pašto paslaugų organizavimą, gali būti nustatomos specialios pareigos teikti universaliąsias paslaugas, be kita ko, susijusios su šių paslaugų kokybe, prieinamumu ir teikimu, arba pareigos mokėti finansines įmokas prisidedant prie šio dekreto 10 straipsnyje numatytų sąnaudų paskirstymo mechanizmų. Šie įpareigojimai nustatomi reguliavimo institucijos sprendimu.

2. Reguliavimo institucija per 180 dienų nuo Įstatyminio dekreto dėl Direktyvos 2008/6 įgyvendinimo įsigaliojimo nustato atvejus, kai veikla gali būti pradedama nuo pranešimo, kurio tikrumas patvirtintas ir kuriuo pranešama apie veiklos pradžią, išsiuntimo Ekonominės plėtros ministerijai.

3. 2 punkte nurodytame sprendime apibrėžiami reikalavimai ir pareigos subjektams, vykdančioms veiklą pagal bendrąjį leidimą, įskaitant prievoles, susijusias su 18a straipsnyje nurodytomis darbo sąlygomis, kontrolės priemonėmis veiklos vykdymo vietoje ir oficialaus įspėjimo, veiklos sustabdymo ir draudimo procedūromis, pareigų pažeidimo atveju.“

10 Įstatyminio dekreto Nr. 261/99 10 straipsnio 1–3 dalyse nustatyta:

„1. Įsteigiamas universaliųjų paslaugų sąnaudų kompensacijų fondas. Jį valdo Susisiekimo ministerija, kuri, padedama šio fondo, siekia užtikrinti universaliųjų paslaugų teikimą; fondas finansuojamas tada, kai universaliųjų paslaugų teikėjas, teikdamas minėtą paslaugą ir 4 straipsnyje numatytas išimtinės paslaugas, negauna pakankamų pajamų, kad galėtų užtikrinti savo pareigų vykdymą.

2. Individualių licencijų ir bendrųjų leidimų turėtojai turi mokėti įmokas į 1 dalyje nurodytą fondą, ir jų dydis neturi viršyti 10 % bendrųjų pajamų, susijusių su paslaugomis, kurios pakeičia universaliąsias paslaugas ir kurioms teikti išduotas leidimas.

3. Įmokos dydį vadovaudamasi skaidrumo, nediskriminavimo ir proporcingumo principais nustato reguliavimo institucija, remdamasi efektyvaus universaliųjų paslaugų teikimo valdymo sąnaudomis.“

11 Pagal Įstatyminio dekreto Nr. 261/99 18bis straipsnį pašto paslaugų teikėjai, į kuriuos, be kita ko, daroma nuoroda jo 3 straipsnio 11, 5 ir 6 dalyse, privalo laikytis nacionalinėje teisėje ir taikytinose kolektyvinėse sutartyse numatytų įpareigojimų darbo sąlygų srityje.

12 2015 m. kovo 11 d. Sprendimu Nr. 129/15/CONS (toliau – Sprendimas Nr. 129/15) AGCOM patvirtino *regolamento in materia di titoli abilitativi per l'offerta al servizi di pubblico postale* (Pašto paslaugų teikimo visuomenei leidimų išdavimo taisyklės (toliau – Leidimų išdavimo taisyklės); jos pateikiamos A priede.

13 Pagal šių taisyklių 8 straipsnio 4 dalį vien vežimui bendrojo leidimo nereikalaujama.

14 Pagal minėtų taisyklių 10 straipsnio 4 dalies c punktą bendrojo leidimo prašytojas prašymo padavimo momentu turi laikytis įpareigojimų savo darbuotojų socialinės apsaugos srityje. Remiantis šių taisyklių 10 straipsnio 8 dalies f punktu, bendrojo leidimo prašytojas prašymo padavimo momentu turi pateikti priemonių, kurių buvo imtasi siekiant užtikrinti korespondencijos konfidencialumo įpareigojimo laikymąsi, aprašymą.

15 Leidimų išdavimo taisyklių 11 straipsnio 1 dalies b ir f punktuose nustatyta, kad bendrojo leidimo gavėjas atitinkamai privalo laikytis nuostatų, susijusių su darbo sąlygomis, kurios numatytos nacionalinės teisės aktuose ir pašto sektoriaus kolektyvinėse sutartyse, ir „mokėti įmokas į universaliųjų paslaugų sąnaudų kompensacijų fondą, kai įvykdomos [Direktyvos 2008/6] 27 konstatuojamosios dalyje ir [Įstatyminio dekreto Nr. 261/99] 10 straipsnio 2 dalyje nustatytos sąlygos“.

- 16 Šių Leidimų išdavimo taisyklių 15 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad „bendrojo leidimo turėtojas privalo mokėti įmokas į universaliųjų paslaugų sąnaudų kompensacijų fondą, kai įvykdomos Direktyvos [2008/6] 27 konstatuojamojoje dalyje ir Įstatyminio dekreto [261/99] 10 straipsnio 2 dalyje nustatytos sąlygos“.

Pagrindinės bylos ir prejudiciniai klausimai

- 17 Ieškovės pagrindinėje byloje yra įmonių asociacijos ir įmonės, veikiančios kelių transporto, ekspedijavimo ir greitojo siuntų pristatymo paslaugų sektoriuose (byla C-259/16) arba tik greitojo siuntų pristatymo paslaugų sektoriuje (byla C-260/16).
- 18 Šios įmonės ir įmonių asociacijos turi bendrąjį leidimą teikti pašto paslaugas, kaip tai suprantama pagal Įstatyminio dekreto Nr. 261/99 6 straipsnį.
- 19 Ieškovės pagrindinėje byloje kreipėsi į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusį teismą su ieškiniu dėl Sprendimo Nr. 129/15, Leidimų išdavimo taisyklių ir 2015 m. liepos 29 d. *decreto del Ministro dello Sviluppo Economico – Disciplinare delle procedure per il rilascio dei titoli abilitativi per l'offerta al pubblico dei servizi postali* (Ekonomikos plėtros ministro dekretas dėl Pašto paslaugų teikimo visuomenei leidimų išdavimo procedūros taisyklių) (toliau – 2015 m. liepos 29 d. dekretas) panaikinimo. Jos teigė, kad šiuose teisės aktuose buvo pernelyg plačiai aiškinama Direktyvos 97/67 2 straipsnio 1 punkte nustatyta sąvoka „pašto paslaugos“, į šias paslaugas įtraukiant ir jų vykdomą veiklą. Be to, jos pabrėžė, kad šiais teisės aktais joms buvo nustatyti neproporcingi įpareigojimai, palyginti su toje direktyvoje nustatytais reikalavimais.
- 20 Kiek tai susiję su sąvokos „pašto paslaugos“ aiškinimu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad ji neturi apimti vežimo kelių transportu, ekspedijavimo ir greitojo siuntų pristatymo pašto paslaugų. Iš tiesų pašto siuntomis, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 97/67 2 straipsnio 6 punkto 2 dalį, gali būti laikomos vien pašto paslaugų teikėjų laikantis šiai pašto paslaugai taikomos tvarkos administruojamos siuntos. Taigi, šis teismas abejoja dėl pagrindinėje byloje nagrinėjamų aktų atitikties šiai direktyvai, nes šiais aktais, pirma, iš minėtos direktyvos taikymo srities buvo pašalinta vien veikla, kai fiziškai pervežamos prekės, ir, antra, jais į paslaugą taip pat įtraukiamos „pridėtinės vertės pašto paslaugos“, kaip antai greitojo siuntų pristatymo pašto paslaugos.
- 21 Kiek tai susiję su tariamu proporcingumo principo pažeidimu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad, pirma, Įstatyminio dekreto Nr. 261/99 6 straipsnio 1 dalyje pašto paslaugų, kurių neapima universaliosios paslaugos, teikėjai vienodai ir automatiškai įpareigojami gauti bendrąjį leidimą. Vis dėlto, remiantis Direktyvos 97/67 9 straipsnio 1 dalimi, valstybės narės gali nustatyti bendrųjų leidimų išdavimo tvarką, „kur tai būtina, kad būtų garantuota, jog jos atitiks pagrindinius reikalavimus“.
- 22 Antra, pagrindinėje byloje nagrinėjamosiose nuostatose, konkrečiai Leidimų išdavimo taisyklių 10 ir 11 straipsniuose, nustatomos bendrojo leidimo gavimo sąlygos, kurios Direktyvoje 97/67 nėra numatytos. Bet kuriuo atveju šios sąlygos yra neproporcingos, atsižvelgiant į ieškovių pagrindinėje byloje vykdomą veiklą. Visų pirma prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad joks reguliavimas nėra būtinas siekiant užtikrinti sklandų rinkų, kuriose veikia ieškovės pagrindinėje byloje, veikimą. Iš tiesų šiose rinkose, priešingai nei paslaugų, kurios priskiriamos prie universaliosios paslaugos, rinkose, galėtų veiksmingai vykti savireguliacija.
- 23 Trečia, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas abejoja dėl bendrojo leidimo turėtojams nustatyto įpareigojimo prisidėti prie universaliosios paslaugos sąnaudų kompensavimo, numatyto Įstatyminio dekreto Nr. 261/99 6 straipsnio 1a dalyje, teisėtumo. Iš tiesų, nors iš Direktyvos 97/67 7 straipsnio 4 dalies ir 9 straipsnio 2 dalies matyti, kad tik paslaugų, kurios

priskirtinos prie universaliųjų paslaugų, teikėjams gali būti taikomas toks įpareigojimas, Įstatyminio dekreto Nr. 261/99 6 ir 10 straipsniais mokėti šią įmoką taip pat įpareigojami leidimo, numatyto šios direktyvos 9 straipsnio 1 dalyje, turėtojai.

24 Bet kuriuo atveju iš Direktyvos 97/67 9 straipsnio 2 dalies matyti, kad pareiga prisidėti prie universaliųjų paslaugų sąnaudų kompensavimo negali būti nustatyta prieš tai neįvertinus, ar tokia pareiga iš viso gali būti nustatyta. Pagrindinėje byloje nagrinėjamuose aktuose šiuo klausimu nenumatoma jokio vertinimo, todėl jais pažeidžiamas – taip pat ir šiuo požiūriu – proporcingumo principas.

25 Šiomis aplinkybėmis *Tribunale amministrativo regionale per il Lazio* (Lacijaus regiono administracinis teismas, Italija) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus, vienodai suformuluotus bylose C-259/16 ir C-260/16:

„1. Ar Sąjungos teisė, būtent Direktyvos 97/67 [2] straipsnio 1, 1a ir 6 punktai, draudžia taikyti nacionalinės teisės nuostatas, konkrečiai – Įstatyminio dekreto Nr. 261/99 [1 straipsnio 2 dalies] a ir f punktus bei [Leidimų išdavimo taisyklių] 1 straipsnio 1 dalies g ir r punktus (susietos nuostatos) ir i punktą, ir [2015 m. liepos 29 d.] įsakymą, kiek jomis vežimo kelių transportu, ekspedijavimo ir greitojo siuntų pristatymo pašto paslaugos prilyginamos pašto paslaugoms?

2. Ar [Sąjungos] teisė, būtent Direktyvos [97/67] 9 straipsnio 1 dalis ir [2] straipsnio 19 punktas, taip pat proporcingumo ir protingumo principai, draudžia taikyti nacionalinės teisės nuostatas, konkrečiai – Įstatyminio dekreto Nr. [261/99] 6 straipsnio 1 dalį ir 2015 m. kovo 23 d. [Leidimų išdavimo taisyklių] 8 straipsnį, taip pat [2015 m. liepos 29 d.] įsakyme patvirtintas „Pašto paslaugų teikimo visuomenei leidimų išdavimo procedūros taisyklės“, kiek jomis vežėjams kelių transportu, ekspeditoriams ir greitojo siuntų pristatymo pašto paslaugų teikėjams taikomas reikalavimas gauti bendrąjį leidimą – ne vien tais atvejais, kai tai būtina pagrindinių pašto paslaugų reikalavimams tenkinti?

3. Ar [Sąjungos] teisė, būtent Direktyvos 97/67 <...> 7 straipsnio 4 dalis ir 9 straipsnio 2 dalis, draudžia taikyti nacionalinės teisės nuostatas, konkrečiai – Įstatyminio dekreto Nr. [261/99] 6 straipsnio 1bis dalį ir 10 straipsnio 2 dalį, [Leidimų išdavimo taisyklių] 11 straipsnio 1 dalies f punktą ir 15 straipsnio 2 dalį ir [2015 m. liepos 29 d.] įsakyme nustatytą [Leidimų išdavimo procedūros taisyklių] 9 straipsnį, kiek jomis vežėjams kelių transportu, ekspeditoriams ir greitojo siuntų pristatymo pašto paslaugų teikėjams nustatoma pareiga mokėti įmokas į universaliųjų paslaugų sąnaudų kompensacijų fondą?

4. Ar [Sąjungos] teisė, būtent Direktyvos [97/67] 9 straipsnio 2 dalis, draudžia taikyti nacionalinės teisės nuostatas, konkrečiai – Įstatyminio dekreto Nr. 261/99 6 ir 10 straipsnius ir 2015 m. kovo 23 d. [Leidimų išdavimo taisyklių] 11 straipsnio 1 dalies f punktą ir 15 straipsnio 2 dalį ir [2015 m. liepos 29 d.] įsakymu patvirtintą Leidimų išdavimo procedūros taisyklių 9 straipsnį, kiek jose neįvertinti atvejai, kai įmokos į universaliųjų paslaugų sąnaudų kompensacijų fondą laikytinos tikslingomis, ir nenustatomos skirtingos taikymo sąlygos, atsižvelgiant į konkrečią mokėtojų situaciją ir rinkas?“

26 2016 m. birželio 21 d. Teisingumo Teismo nutartimi bylos C-259/16 ir C-260/16 buvo sujungtos rašytinės ir žodinės proceso dalį bei sprendimo priėmimo tikslais.

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

- 27 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar Direktyvos 97/67 1 straipsnis, 1a straipsnis ir 6 straipsnis turi būti aiškinami taip, kad jie draudžia nacionalinės teisės nuostatas, kaip nagrinėjamos pagrindinėje byloje, pagal kurias vežimo kelių transportu, ekspedijavimo ir greitojo siuntų pristatymo pašto paslaugų įmonės, teikiančios pašto siuntų surinkimo, rūšiavimo, vežimo ir skirstymo paslaugas, išskyrus atvejus, kai jie teikia tik pašto siuntų vežimo paslaugas, yra pašto paslaugų teikėjai, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 2 straipsnio 1a punktą.
- 28 Šiuo atveju, kaip savo išvados 38 punkte pažymėjo generalinis advokatas, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo abejonės susijusios su galimu dviejų įmonių kategorijų, tai yra, pirmiausia, įmonių, teikiančių vežimo kelių transportu ir ekspidijavimo paslaugas, ir, antra, įmonių, teikiančių greitojo siuntų pristatymo pašto paslaugas, priskyrimu prie pašto paslaugų teikėjų, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 97/67 2 straipsnio 1a dalį.
- 29 Kiek tai susiję su krovinių vežimo kelių transportu ir ekspidijavimo paslaugomis, ieškovės pagrindinėje byloje teigia, kad įmonė, kurios pagrindinė veikla yra pašto siuntų vežimas ir kuri tik papildomai teikia vieną iš Direktyvos 97/67 2 straipsnio 1 punkte nurodytų paslaugų, negali būti laikoma pašto paslaugų teikėja.
- 30 Šiuo klausimu pirmiausia reikia priminti, kad pagal Direktyvos 97/67 2 straipsnio 1 punktą sąvoka „pašto paslaugos“ reiškia paslaugas, kurias sudaro pašto siuntų surinkimas, rūšiavimas, vežimas ir skirstymas.
- 31 Antra, Direktyvos 2008/6 17 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad vien vežimas neturėtų būti laikomas pašto paslauga. Be to, šia direktyva į Direktyvos 97/67 2 straipsnį buvo įtrauktas 1a punktas, pagal kurį „pašto paslaugų teikėjas“ yra įmonė, teikianti vieną ar kelias „pašto paslaugas“.
- 32 Vis dėlto Direktyva 2008/6 nebuvo padaryta jokių Direktyvos 97/67 pirminio teksto pakeitimų, kiek tai susiję su skirtumu tarp Direktyvos 97/67 2 straipsnio 1 punkte nurodytos pašto veiklos, vykdomos kaip pagrindinė veikla ir kaip papildoma veikla.
- 33 Trečia, veikla gali būti laikoma susijusia su pašto paslauga tik tuomet, jeigu ji susijusi su „pašto siunta“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 97/67 2 straipsnio 6 punktą. Šiuo klausimu šioje nuostatoje pašto siunta apibrėžiama kaip adresuota ir galutinės formos siunta, kurią turi gabenti pašto paslaugų teikėjas, ir patikslinama, kad, be korespondencijos siuntų, tokios siuntos taip pat apima, pavyzdžiui, knygas, katalogus, laikraščius, periodinius leidinius ir pašto siuntinius su prekėmis, kurios turi komercinę vertę arba jos neturi.
- 34 Tokiomis aplinkybėmis įmonė turi būti laikoma „pašto paslaugų teikėj[a]“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 97/67 2 straipsnio 1a dalį, jeigu ji teikia bent vieną iš šios direktyvos 2 straipsnio 1 dalyje nurodytų paslaugų ir viena ar kelios taip teikiamos paslaugos yra susijusios su pašto siunta; vis dėlto jos paslauga neturi būti vien pašto siuntos vežimas. Iš to matyti, kad vežimo kelių transportu ir ekspedijavimo įmonės, kurių pagrindinė veikla yra pašto siuntų vežimo paslauga ir kurios tik papildomai teikia pašto siuntų surinkimo, rūšiavimo ar paskirstymo paslaugas, negali būti pašalintos iš šios direktyvos taikymo srities.
- 35 Be to, kaip savo išvados 43 punkte pažymėjo generalinis advokatas, jei būtų pripažinta, kad vežimo kelių transportu ir ekspedijavimo įmonės nepatenka į Direktyvos 97/67 taikymo sritį vien dėl to, kad tik papildomai vykdo pašto siuntų surinkimo, rūšiavimo ar paskirstymo veiklą, dėl to kiltų daug šios

direktyvos aiškinimo sunkumų. Iš tiesų, siekiant nustatyti taikytinus teisės aktus, reikėtų įvertinti kiekvienu konkrečiu atveju didesnę ar mažesnę papildomų paslaugų proporcinę dalį, palyginti su šių įmonių teikiamomis pagrindinėmis vežimo paslaugomis.

- 36 Dėl greitojo siuntų pristatymo pašto paslaugų ieškovės pagrindinėje byloje tvirtina, kad šios paslaugos dėl savo teikiamos pridėtinės vertės neturėtų patekti į Direktyvos 97/67 taikymo sritį.
- 37 Šiuo klausimu primintina, kad Direktyvoje 97/67 neapibrėžiama, ką reikėtų laikyti „greitojo siuntų pristatymo pašto paslauga“, o jos 18 konstatuojamojoje dalyje tik numatoma, kad „pagrindinis skirtumas tarp pasiuntinių [greitojo siuntų pristatymo] ir universaliųjų pašto paslaugų yra naudotojo gaunamos papildomos paslaugos (neatsižvelgiant į jų gavimo formą)“.
- 38 Antra, iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, kad greitojo siuntų pristatymo pašto paslaugos nuo universaliųjų pašto paslaugų skiriasi savo pridėtine verte naudotojams, už kurią jie sutinka mokėti daugiau. Tokios paslaugos yra specifinės, nuo bendrojo intereso atsiejamos paslaugos, kurios tenkina specialius ūkio subjektų poreikius ir reikalauja teikti tam tikras papildomas paslaugas, kurių nesiūloma teikiant tradicines pašto paslaugas (šiuo klausimu žr. 2017 m. birželio 15 d. Sprendimo *Ilves Jakelu*, C-368/15, EU:C:2017:462, 24 punktą ir nurodytą jurisprudenciją).
- 39 Trečia, 2011 m. spalio 13 d. Sprendime *DHL International* (C-148/10, EU:C:2011:654, 30 ir 52 punktai), 2016 m. lapkričio 16 d. Sprendime *DHL Express (Austria)* (C-2/15, EU:C:2016:880, 31 punktas) ir 2017 m. birželio 15 d. Sprendime *Ilves Jakelu* (C-368/15, EU:C:2017:462, 29 punktas) Teisingumo Teismas nusprendė, kad greitojo siuntų pristatymo pašto paslaugas teikiančios įmonės patenka į Direktyvos 97/67 taikymo sritį, ir joms pritaikė tam tikras šios direktyvos nuostatas. Kaip savo išvados 46 punkte pažymėjo generalinis advokatas, šie sprendimai neturėtų jokios prasmės, jei Teisingumo Teismas nebūtų patvirtinęs prielaidos, kad greitojo siuntų pristatymo pašto paslaugos patenka į „pašto paslaugų“ sritį, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 2 straipsnio 1 dalį.
- 40 Šiomis aplinkybėmis, nors įmanoma atskirti universaliąją paslaugą nuo greitojo siuntų pristatymo pašto paslaugos atsižvelgiant į tai, ar šia paslauga suteikiama pridėtinė vertė, pažymėtina, kad toks atskyrimo kriterijus, kiek tai susiję su Direktyvos 97/67 2 straipsnio 1 dalyje išvardytomis paslaugomis, nėra svarbus. Taigi aplinkybė, kad tokiomis paslaugomis tam tikrais atvejais suteikiama pridėtinė vertė, nėra tokia svarbi, kad jos netektų „pašto paslaugų“, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą, statuso.
- 41 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti, kad Direktyvos 97/67 2 straipsnio 1, 1a ir 6 dalys turi būti aiškinamos taip, kad jos nedraudžia tokių nacionalinės teisės nuostatų, kaip nagrinėjamos pagrindinėje byloje, pagal kurias vežimo kelių transportu, ekspedijavimo ir greitojo siuntų pristatymo pašto paslaugų įmonės, teikiančios pašto siuntų surinkimo, rūšiavimo, vežimo ir skirstymo paslaugas, išskyrus atvejį, kai jų veikla apsiriboja vien pašto siuntų vežimu, yra pašto paslaugų teikėjos, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 2 straipsnio 1a dalį.

Dėl antrojo klausimo

- 42 Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar Direktyvos 97/67 2 straipsnio 19 punktą ir 9 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip, kad jie draudžia nacionalinės teisės nuostatas, pagal kurias vežimo kelių transportu, ekspedijavimo ir greitojo siuntų pristatymo pašto paslaugų teikimo įmonės įpareigojamos gauti bendrąjį leidimą teikti pašto paslaugas, iš anksto nepatikrinus, ar toks leidimas reikalingas siekiant užtikrinti bent vieno iš esminių reikalavimų laikymąsi.
- 43 Šiuo klausimu primintina, kad pagal Direktyvos 97/67 9 straipsnio 1 punktą paslaugoms, kurių neapima universaliosios paslaugos, teikti valstybės narės gali įdiegti bendruosius leidimus, kai tai būtina, kad būtų garantuotas pagrindinių reikalavimų laikymasis.

- 44 Šios direktyvos 2 straipsnio 19 punkte šie reikalavimai, prieš juos išsamiai išvardijant, apibrėžiami kaip bendrosios neekonominio pobūdžio priežastys, dėl kurių valstybei narei gali tekti nustatyti tam tikras pašto paslaugų teikimo sąlygas.
- 45 Iš viso to, kas išdėstyta, matyti, kad, kaip savo išvados 58 punkte pažymėjo generalinis advokatas, valstybė narė, kuri nusprendžia, kad siekiant užsiimti veikla pašto paslaugų rinkoje būtina gauti bendrąjį leidimą, turi jį pateisinti vienu ar keliais minėtais esminiais reikalavimais.
- 46 Šioje byloje prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad pagal Įstatyminio dekreto Nr. 261/99 6 straipsnį įmonės, teikiančios paslaugas, kurių neapima universalioji paslauga, vienodai ir automatiškai įpareigojamos gauti bendrąjį leidimą, iš anksto nepatikrinus, ar, siekiant užtikrinti vieno iš esminių reikalavimų laikymąsi, toks leidimas yra būtinas. Šis teismas priduria, kad šioms įmonėms nustatyti įpareigojimai gauti tokį bendrąjį leidimą yra neproporcingi.
- 47 Šiomis aplinkybėmis, siekiant atsakyti į antrąjį klausimą, reikia patikrinti, ar tokios teisės nuostatos, kaip nagrinėjamos pagrindinėje byloje, gali būti pateisinamos vienu iš esminių reikalavimų, nurodytų Direktyvos 97/67 2 straipsnio 19 punkte, ir, antra, ar jos yra proporcingos, kiek tai susiję su jų tinkamumu užtikrinti to tikslo įgyvendinimą, ir, jeigu taip, ar šį tikslą galima įgyvendinti mažesnės apimties draudimais.
- 48 Šiuo atžvilgiu, kiek tai susiję su klausimu, ar teisės nuostatos, kaip nagrinėjamos šioje byloje, gali būti pateisinamos vienu iš Direktyvos 97/67 2 straipsnio 19 dalyje išvardytų pagrindinių reikalavimų, iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos matyti, kad šios teisės nuostatos bendrųjų leidimų sistemos įsteigimą, kiek tai susiję su įmonėmis, kurios gali būti laikomos „pašto paslaugų teikėj[omis]“, pateisina dviem šiais reikalavimais, būtent: darbo sąlygų ir socialinės apsaugos taisyklių laikymusi ir korespondencijos konfidencialumu.
- 49 Kiek tai susiję su pagrindinėje byloje nagrinėjamų teisės nuostatų proporcingumu, primintina, kad pareiga patikrinti, ar, įvertinus visas bylai svarbias teises ir faktines aplinkybes, tokios teisės nuostatos yra tinkamos siekiamų tikslų įgyvendinimui užtikrinti ir neviršija to, kas būtina jiems pasiekti, tenka prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui. Teisingumo Teismas vis dėlto privalo šiuo tikslu jam pateikti tokį Sąjungos teisės išaiškinimą, kuris leistų priimti sprendimą (šiuo klausimu žr. 2017 m. gruodžio 20 d. Sprendimo *Global Starnet*, C-322/16, EU:C:2017:985, 51 ir 52 punktus).
- 50 Kiek tai susiję su, pirma, minėtų teisės aktų tinkamumu siekiamam tikslui pasiekti, reikia priminti, kad pagal suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją nacionalinės teisės aktai gali garantuoti nurodyto tikslo įgyvendinimą, tik jeigu jais iš tikrųjų nuosekliai ir sistemiškai siekiama šio tikslo (2009 m. kovo 10 d. Sprendimo *Hartlauer*, C-169/07, EU:C:2009:141, 55 punktą).
- 51 Kiek tai susiję su pirmuoju esminiu reikalavimu, kuris nurodytas šio sprendimo 48 punkte – darbo sąlygų ir socialinės apsaugos taisyklių laikymusi – Leidimų išdavimo taisyklių 10 straipsnio 4 dalies c punkte numatyta, kad pašto paslaugų teikėjui bendrasis leidimas suteikiamas tik tuomet, jeigu prašymo padavimo momentu buvo laikomasi reikalavimų, susijusių su darbuotojų socialine apsauga.
- 52 Šiuo klausimu tiek iš Įstatyminio dekreto Nr. 261/99 6 straipsnio 3 dalies ir 18bis straipsnio, tiek iš Leidimų išdavimo taisyklių 11 straipsnio 1 dalies b punkto matyti, kad bendrojo leidimo turėtojas privalo laikytis nacionalinėje teisėje nustatytų nuostatų dėl darbo sąlygų ir pašto sektoriuje taikomų kolektyvinių darbo sutarčių. Šiuo tikslu Leidimų išdavimo taisyklių 10 straipsnio 8 dalis įpareigoja bendrojo leidimo prašytojus prašymo padavimo momentu pateikti informaciją, susijusią su jų darbuotojams taikomomis kolektyvinėmis sutartimis, taip pat kitą su šiais darbuotojais susijusią informaciją.

- 53 Be to, kaip savo išvados 59 punkte pažymėjo generalinis advokatas, Sprendime Nr. 129/15 AGCOM nurodė aplinkybes, paaiškinančias, kaip nagrinėjamos nuostatos numatytos pareigos leidžia užtikrinti darbo sąlygų laikymąsi.
- 54 Kiek tai susiję antruoju esminiu reikalavimu, primintu šio sprendimo 48 punkte, t. y. korespondencijos konfidencialumu, Leidimų išdavimo taisyklių 10 straipsnio 8 dalyje nustatyta, kad įmonės, prašančios išduoti leidimus, prašymo padavimo momentu turi kompetentingoms institucijoms perduoti priemonių, kurios buvo priimtose siekiant užtikrinti konfidencialumo pareigos laikymąsi, aprašymą.
- 55 Šiomis aplinkybėmis pagrindinėje byloje nagrinėjamos teisės nuostatos yra tinkamos siekiant užtikrinti Direktyvos 97/67 2 straipsnio 19 punkte nurodytų esminių reikalavimų laikymąsi.
- 56 Antra, reikia patikrinti, ar įpareigojimai, kurie pagrindinėje byloje nagrinėjamos teisės nuostatomis nustatomi išduodant bendrąjį leidimą, būtina norint teikti pašto paslaugas, neviršija to, kas būtina nustatytam tikslui pasiekti.
- 57 Kaip savo išvados 64 punkte pažymėjo generalinis advokatas, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas tiksliai nenurodo, kokie yra nagrinėjamuose teisės aktuose nustatyti įpareigojimai, kurie gali būti neproporcingi, išskyrus įpareigojimą prisidėti prie universaliųjų paslaugų sąnaudų kompensavimo, kuris yra trečiojo ir ketvirtojo klausimų dalykas.
- 58 Be to, nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą tik pažymima, kad tokie įpareigojimai yra privalomi tiek, kiek jie susiję tiek su bendrojo leidimo išdavimu, tiek su šios veiklos vykdymu.
- 59 Pagaliau iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos matyti, kad bendrasis leidimas laikomas išduotu per 45 dienas nuo tada, kai kompetentingos institucijos gauna šios įmonės prašymą.
- 60 Atsižvelgiant į visas šias aplinkybes, visų pirma į bendrojo leidimo išdavimo tvarką, reikia konstatuoti, kaip savo išvados 65 ir 66 punktuose nurodė generalinis advokatas, kad nacionalinės teisės nuostatomis, kaip antai nagrinėjamos pagrindinėje byloje, nustatyti įpareigojimai negali būti laikomi viršijančiais tai, kas būtina siekiant užtikrinti Direktyvos 97/67 2 straipsnio 19 punkte nustatytų esminių reikalavimų laikymąsi.
- 61 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į antrąjį prejudicinį klausimą reikia atsakyti, kad Direktyvos 97/67 2 straipsnio 19 punktą ir 9 straipsnio 1 dalį aiškintini kaip nedraudžiantys tokių nacionalinės teisės nuostatų, kaip nagrinėjamos pagrindinėje byloje, pagal kurias kiekviena įmonė, teikianti vežimo kelių transportu, ekspedijavimo ir greitojo siuntų pristatymo pašto paslaugas, privalo gauti bendrąjį leidimą teikti pašto paslaugas, su sąlyga, kad šios nuostatos yra pateisinamos vienu iš šios direktyvos 2 straipsnio 19 punkte nurodytų esminių reikalavimų ir atitinka proporcingumo principą, t. y. jos yra tinkamos siekiamo tikslo įgyvendinimui užtikrinti ir neviršija to, kas būtina šiam tikslui pasiekti, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

Dėl trečiojo ir ketvirtojo klausimų

Dėl priimtimumo

- 62 Savo rašytinėse pastabose Komisija išreiškė abejonių dėl trečiojo ir ketvirtojo klausimų priimtimumo. Ji teigia, kad nors Įstatyminio dekreto Nr. 261/99 10 straipsnio 2 dalies ir 11 straipsnio 1 dalies f punkte iš tiesų numatytas įpareigojimas mokėti įmokas į universaliųjų paslaugų kompensacijų fondą, AGCOM dar nepriėmė jokio sprendimo, pagal kurį tas įpareigojimas turėtų būti taikomas ieškovėms pagrindinėje byloje. Taigi, šie klausimai yra hipotetiniai.

- 63 Iš tiesų iš suformuotos Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, kad prašymas priimti prejudicinį sprendimą skirtas ne konsultacinėms nuomonėms bendrais ar hipotetiniais klausimais gauti, bet patenkinti poreikiui veiksmingai išspręsti su Sąjungos teise susijusį ginčą (2017 m. spalio 26 d. Sprendimo *Balgarska energiyana bursa*, C-347/16, EU:C:2017:816, 31 punktą).
- 64 Reikia pažymėti, kad pagal Direktyvos 97/67 7 straipsnio 4 dalį valstybės narės gali įsteigti kompensacijų fondą, finansuojamą, be kita ko, iš pašto paslaugų teikėjų įmokų. Be to, valstybės narės gali susieti šios direktyvos 9 straipsnio 2 dalyje numatytų leidimų paslaugų teikėjams išdavimą su įpareigojimu mokėti finansines įmokas į šį fondą.
- 65 Šiuo atveju, pirma, pagal Įstatyminio dekreto Nr. 261/99 10 straipsnio 2 dalį įmokas į universaliųjų paslaugų kompensacijų fondą, be kita ko, moka bendrųjų leidimų turėtojai, jų dydis neturi viršyti 10 % bendrojo pelno, atsižvelgiant į paslaugas, pakeičiančias universaliąsias paslaugas, kurioms išduotas leidimas. Antra, pagal Leidimų išdavimo taisyklių 11 straipsnio 1 dalies f punktą dėl akreditavimo bendrojo leidimo gavėjas turi prisidėti prie universaliosios paslaugos teikimo sąnaudų kompensavimo, kai yra įvykdytos Direktyvos 2008/6 27 konstatuojamoje dalyje ir Įstatyminio dekreto Nr. 261/99 10 straipsnio 2 dalyje numatytos sąlygos.
- 66 Vis dėlto iš per teismo posėdį pateiktų bylos šalių pastabų matyti, kad AGCOM dar nepriėmė sprendimo dėl universaliųjų paslaugų įpareigojimų kompensavimo fondo steigimo. Taigi, su sąlyga, kad tai patikrins prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, ši nacionalinė valdžios institucija nenustatė nei atvejų, kuriais pašto paslaugų teikėjai, neteikiantys universaliųjų paslaugų, turės mokėti įmokas į šį fondą, nei konkrečios šio mokėjimo tvarkos.
- 67 Tokiomis aplinkybėmis, kiek tai susiję su trečiuoju klausimu, konstatuotina, kad, kaip matyti iš to, kas nurodyta šio sprendimo 65 punkte, Direktyvos 97/67 7 straipsnio 4 dalis tiek, kiek ja valstybėms narėms leidžiama nustatyti įpareigojimą mokėti įmokas į kompensacijų fondą, buvo perkelta į Italijos teisės sistemą. Todėl minėtas klausimas, kuris negali būti laikomas hipotetiniu, yra priimtinas.
- 68 Be to, kadangi ketvirtasis klausimas iš esmės susijęs su konkrečia tvarka, pagal kurią turi būti įgyvendinamas bendrojo leidimo turėtojų įpareigojimas mokėti įmokas į universaliųjų paslaugų kompensacijų fondą, reikia konstatuoti, kad, atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta šio sprendimo 66 punkte, atsakyti į šį klausimą reikėtų pateikti AGCOM skirtą nuomonę dėl klausimo, kuris šiame etape yra tik hipotetinis. Todėl ketvirtasis klausimas yra nepriimtinas.

Dėl esmės

- 69 Trečiuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar Direktyvos 97/67 7 straipsnio 4 dalį ir 9 straipsnio 2 dalį reikia aiškinti taip, kad jomis draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, kaip antai nagrinėjamos pagrindinėje byloje, kuriomis bendrųjų leidimų teikti pašto paslaugas turėtojams nustatomas įpareigojimas mokėti įmokas į universaliųjų paslaugų kompensacijų fondą.
- 70 Šiuo klausimu pirmiausia reikia priminti, kad Direktyvos 97/67 9 straipsnio 1 dalis leidžia valstybėms narėms nustatyti pašto sektoriaus įmonėms reikalavimą gauti bendrąjį leidimą teikti universaliąsias paslaugas, o šio straipsnio 2 dalies pirmoje pastraipoje numatyta galimybė valstybėms narėms nustatyti leidimų teikti universaliąsias paslaugas išdavimo tvarką (2016 m. lapkričio 16 d. Sprendimo *DHL Express (Austria)*, C-2/15, EU:C:2016:880, 20 punktą).
- 71 Be to, minėtos direktyvos 9 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje išvardijamos pareigos, kurias gali būti reikalaujama įvykdyti norint gauti leidimą, tačiau nepatikslinama, apie kokius leidimus (leidimus teikti universaliąsias paslaugas ar leidimus teikti visas pašto paslaugas) kalbama (šiuo klausimu žr. 2016 m. lapkričio 16 d. Sprendimo *DHL Express (Austria)*, C-2/15, EU:C:2016:880, 21 punktą).

- 72 Galiausiai, kaip tai numatoma Direktyvos 2008/6 27 konstatuojamojoje dalyje, siekiant nustatyti, ar iš pašto paslaugų, kurios nepriskiriamos prie universaliųjų paslaugų, teikėjų gali būti reikalaujama mokėti įmokas į kompensacijų fondą, valstybės narės turi įvertinti, ar naudotojo požiūriu šių paslaugų teikėjų paslaugos gali būti laikomos paslaugomis, kurios priskiriamos prie universaliųjų paslaugų, nes, atsižvelgiant į ypatybes, jų tarpusavio pakeičiamumo mastas yra pakankamas.
- 73 Šiuo klausimu reikia konstatuoti, viena vertus, kad iš Direktyvos 97/67 9 straipsnio 2 dalies antros pastraipos bendros struktūros analizės matyti, kad šioje nuostatoje vartojama sąvoka „leidimai“ apima tiek šio straipsnio 2 dalies pirmoje pastraipoje nurodytus leidimus, tiek leidimus, nurodytus minėto straipsnio 1 dalyje (šiuo klausimu žr. 2016 m. lapkričio 16 d. Sprendimo *DHL Express (Austria)*, C-2/15, EU:C:2016:880, 28 punktą).
- 74 Kita vertus, be to, kad Direktyvos 2008/6 27 konstatuojamojoje dalyje numatyta pakankamo tarpusavio pakeičiamumo masto sąlyga buvo perkelta į Įstatyminio dekreto Nr. 261/99 10 straipsnio 2 dalį, Leidimų išdavimo taisyklių 11 straipsnio 1 dalies f punkte konkrečiai reikalaujama, kad bendrojo leidimo turėtojas „mokėt[ų] įnašus [įmokas] į universaliosios paslaugos sąnaudų kompensacijų fondą, kai yra įvykdytos Direktyvos [2008/6] 27 konstatuojamoje dalyje ir [Leidimų išdavimo taisyklių Nr. 261/99] 10 straipsnio 2 dalyje numatytos sąlygos“, todėl galimybė nustatyti šiam gavėjui reikalavimą mokėti įmokas į universaliosios paslaugos kompensacijų fondą siejama su šia pakankamo tarpusavio pakeičiamumo masto sąlyga.
- 75 Atsižvelgiant į visus minėtus teiginius, į trečiąjį klausimą reikia atsakyti, kad Direktyvos 97/67 7 straipsnio 4 dalis ir 9 straipsnio 2 dalis aiškintinos taip, kad jomis nedraudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, kaip antai nagrinėjamos pagrindinėje byloje, kurios bendrųjų leidimų teikti pašto paslaugas turėtojams nustato įpareigojimą mokėti įmokas į universaliųjų paslaugų kompensacijų fondą, jei naudotojo požiūriu šios paslaugos gali būti laikomos paslaugomis, kurios priskiriamos prie universaliųjų paslaugų, nes jų tarpusavio pakeičiamumo mastas yra pakankamas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 76 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (penktoji kolegija) nusprendžia:

1. 1997 m. gruodžio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 97/67/EB dėl Bendrijos pašto paslaugų vidaus rinkos plėtos bendrųjų taisyklių ir paslaugų kokybės gerinimo, iš dalies pakeistos 2008 m. vasario 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/6/EB, 2 straipsnio 1, 1a ir 6 dalys turi būti aiškinamos taip, kad jos nedraudžia tokių nacionalinės teisės nuostatų, kaip nagrinėjamos pagrindinėje byloje, pagal kurias vežimo kelių transportu, ekspedijavimo ir greitojo siuntų pristatymo pašto paslaugų įmonės, teikiančios pašto siuntų surinkimo, rūšiavimo, vežimo ir skirstymo paslaugas, išskyrus atvejį, kai jų veikla apsiriboja vien pašto siuntų vežimu, yra pašto paslaugų teikėjos, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 2 straipsnio 1a dalį.
2. Direktyvos 97/67, iš dalies pakeistos Direktyva 2008/6, 2 straipsnio 19 punktą ir 9 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip, kad jie nedraudžia tokių nacionalinės teisės nuostatų, kaip nagrinėjamos pagrindinėje byloje, pagal kurias kiekviena įmonė, teikianti vežimo kelių transportu, ekspedijavimo ir greitojo siuntų pristatymo pašto paslaugas, privalo turėti bendrąjį leidimą teikti pašto paslaugas, su sąlyga, kad šios nuostatos yra pateisinamos vienu iš šios direktyvos 2 straipsnio 19 punkte nurodytų esminių reikalavimų ir atitinka

proporcingumo principą, t. y. jos yra tinkamos užtikrinti siekiamo tikslo įgyvendinimui užtikrinti ir neviršija to, kas būtina šiam tikslui pasiekti, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

- 3. Direktyvos 97/67, iš dalies pakeistos Direktyva 2008/6, 7 straipsnio 4 dalį ir 9 straipsnio 2 dalį reikia aiškinti taip, kad jomis nedraudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, kaip antai nagrinėjamos pagrindinėje byloje, kurios bendrųjų leidimų teikti pašto paslaugas turėtojams nustato įpareigojimą mokėti įmokas į universaliųjų paslaugų kompensacijų fondą, jei naudotojo požiūriu šios paslaugos gali būti laikomos paslaugomis, kurios priskiriamos prie universaliųjų paslaugų, nes jų tarpusavio pakeičiamumo mastas yra pakankamas.**

Parašai.